

Op 9 mei 2023 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van mevrouw Judith Hofte van de fractie Partij voor de dieren gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van mevrouw Judith Hofte (Partij voor de dieren) inzake Pilot straatverlichting rondom eikenbomen.

Toelichting/inleiding op de vragen door de vragensteller:

Wij begrepen uit het persbericht van 31 maart dat Enschede dit jaar vroeg is gestart met het bestrijden van de eiken processie rups. (EPR)

Ondanks dat het aantal meldingen is afgenomen en men denkt dat het bestrijden goed wordt aangepakt toch een aanvullend idee:

Het college weet vast dat de EPR vaak op dezelfde plekken zit waar ze dan veelvuldig overlast kunnen veroorzaken.

Enschede heeft een bestrijdingskaart tot op straatniveau met de gebieden waar die plekken zich bevinden.

Het college is ook op de hoogte van de ontwikkeling van rups tot vlinder.

In dit geval een eikenprocessievlinder.

En die gaan weer eitjes leggen. Zo'n 300 per vlinder. En dat doen ze rond de hele maand september.

Daar zoeken ze uiteraard een eik voor uit, maar het liefst een eik die wordt verlicht met...kunstlicht.

Dus is Hengelo al bezig met een pilot die in september iets heel simpels doet: op de overlast plekken schakelen zij de straatverlichting uit.

Want dan krijg je daar minder vlinders en dus ook minder eitjes en vervolgens minder rupsen die voor jeukoverlast kunnen zorgen.

Het is briljant in al zijn eenvoud nietwaar?

De bedoeling is dat je zo de vlinders weg kunt lokken van gevoelige plekken (wandel en fietsroutes) naar plekken met minder overlast (drukke autoweg)

We worden zelf erg fleurig van het nieuws dat de natuurlijke vijanden van de epr worden gestimuleerd en begrijpen dat Enschede al een pilot doet samen met Hengelo en de provincie Overijssel, met bloemrijke bermen en het effect daarvan op vijanden van de epr, zoals de zweefvlieg, die bereid zijn deze rupsen op te eten.

Dan leek het ons ook simpel om aan te haken bij de provincie Overijssel en Hengelo met de pilot met het uitschakelen van de verlichting

Want Hengelo doet dat inmiddels.

Algemene reactie vooraf door het College bij de beantwoording van de gestelde vragen:

We vinden als College biodiversiteit belangrijk. Het streven naar herstel van het natuurlijk evenwicht (biodiversiteit) is één van de twee sporen van de aanpak van de eikenprocessierups in Enschede. In 2023 zetten we bij de aanpak van de rups daarom meer in op dit natuurlijk herstel. Ook werken we gelijktijdig aan het vergroenen van Enschede via het Groenambitieplan Enschede "Enschede één groot groen park". Waarvoor we bij de zomernota met een verzoek voor middelen komen om stappen te zetten in de vastgestelde groenambities. De aanpak van de rups is ook toegelicht in onze [brief "Aanpak eikenprocessierups 2023"](#) van 30 maart 2023.

Initiatieven die bijdragen aan deze aanpak volgen we met interesse en passen we waar mogelijk toe. Dit als de werking is bewezen en het past binnen onze aanpak. We gebruiken daarbij de kennis van onze verschillende partners, zoals de provincie Overijssel, het Kennisplatform eikenprocessierups en regiogemeenten waaronder de gemeente Hengelo.

Toelichting proef Hengelo

De proef in Hengelo waar u naar verwijst betreft een kleinschalige eenmalige proef die in het najaar van 2021 heel laagdrempelig is gehouden. Dit op twee locaties waar én de overlast flink was (op basis van meldingen) én waar technisch de mogelijkheid was om op afstand (van achter de computer) de verlichting in de nacht te doven. In Hengelo was op de proeflocaties in 2022 wel minder overlast, waar het doven van verlichting mogelijk aan bij heeft gedragen. Maar tegelijkertijd was in 2022 de overlast in Hengelo in het algemeen minder (net als in Enschede), waardoor het exacte effect van de proef niet bekend is. De proef is in 2022 mede om die algemene afname van de overlast niet herhaald.

Landelijke inzichten en aanpak Enschede

Uit landelijke onderzoeken blijkt inmiddels dat kunstlicht op termijn mogelijk juist leidt tot een afname van nachtvlinders. Bijvoorbeeld doordat het de paring verstoort. Zie bijvoorbeeld het [artikel hierover op Nature Today](#). Daarnaast kennen we in Enschede ook geen locaties waarbij we op afstand de verlichting tussen 23.00 en 6.00 uur kunnen doven. Dit betekent dat de verlichting stuk voor stuk dagelijks handmatig moet worden uit- en vervolgens weer aangezet. Tot slot heeft het doven van verlichting ook effect op de verkeersveiligheid en het sociale veiligheidsgevoel.

We zien daarom deze methode niet als toepasbaar in Enschede. Tegelijkertijd is er in Enschede mede door onze aanpak al een sterke afname van de overlast. In die aanpak zien we meer kansen in het verder vergroenen en biodiverser maken van Enschede. Vanuit die gedachte houden we bij de openbare verlichting al rekening met onnodige lichthinder en biodiversiteit. Zo beperken we bijvoorbeeld in het landelijk gebied en in onze parken de openbare verlichting tot een minimum.

1. Is het nu niet een heel makkelijke en praktische pilot met het uitzetten van de straatverlichting die de gemeente Enschede ook zou kunnen uitproberen?

Antwoord:

Nee. Want in Enschede kennen we geen locaties waar we de openbare verlichting op afstand kunnen doven, zoals op de proeflocatie in Hengelo. Dit betekent dat we de verlichting handmatig stuk voor stuk handmatig uit- en vervolgens weer aan moeten zetten. Zie ook de algemene toelichting.

2. Daarbij zou ze aan kunnen haken bij Hengelo. Is het college bereid om contact op te nemen met Hengelo over deze pilot?

Antwoord:

Ja. Want er is en was al contact met de gemeente Hengelo over o.a. de aanpak van de eikenprocessierups.

Tussentoelichting vragensteller:

Met dynamische verlichting kan er tegenwoordig erg veel, zonder dat het gevoel van veiligheid van de menselijke bewoners op die plekken niet hoeft te worden aangetast.

En als bewoners mogen mee participeren over deze pilot is de uitkomst in Hengelo geweest dat bewoners juist bijzonder opgelucht zijn dat de gemeente iets probeert.

Hun hekel aan de jeukrups is vele malen groter dan s' nachts te moeten slapen zonder straatverlichting. De lampen gaan dan uit van 23h tot 6h.

3. Is het college ook bereid om in overleg te treden met de mensen die over de openbare verlichting gaan om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn in Enschede?

Antwoord:

Ja. Want wij gaan zelf over de openbare verlichting. De uitkomsten hiervan zijn al verwerkt in de beantwoording en onze algemene toelichting.

4. Is het college bereid om ook de inwoners in Enschede die in de zogeheten “jeukgebieden” wonen op te gaan roepen hun verlichting rondom eiken in de tuin of aan de straat te verdonkeren in de maand september?

Antwoord:

Nee. Want daarmee wekken we mogelijk valse verwachtingen. De vlinder van de eikenprocessierups is een nachtvlinder. Uit [eerder genoemde landelijke onderzoeken](#) blijkt dat kunstverlichting op termijn mogelijk ook kan leiden tot een afname van nachtvlinders.

Enschede, 30 mei 2023

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker